

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau
Dyddiad y cyfarfod:	6 Tachwedd 2023
Teitl:	Newidiadau arfaethedig i Gylch Gorchwyl y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau
Pwrpas yr adroddiad:	Derbyn argymhellion i ddiwygio Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau fel y'i nodir yng Nghyfansoddiad y Cyngor
	Er Penderfyniad

Cefndir

Yng nghyfarfod y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau ar 26 Medi 2022, cytunwyd i ddiwygio Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau, gan gynnwys y canlynol yn y Cyfansoddiad ar ôl y llinell '10 aelod: 5 aelod sy'n pleidleisio a 5 aelod heb bleidlais':

“Cadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu sydd â'r hawl i bleidleisio ond yn absenoldeb Cadeirydd, gall Is-gadeirydd yr un Pwyllgor Trosolwg a Chraffu gael yr hawl i bleidleisio”.

Cymeradwyodd y Cyngor y newid yn ei gyfarfod ar 20 Hydref 2022 gan gytuno ar fersiwn wedi'i chwtdogi o'r cynnig: **“Cadeiryddion sydd a'r hawl i bleidleisio ond yn absenoldeb Cadeirydd gall Is-gadeirydd bleidleisio”.** Mae Rhan 3.3, Tabl 3 o'r Cyfansoddiad wedi'i ddiwygio i adlewyrchu hynny.

Mae'r Cylch Gorchwyl presennol i'w weld yn **Atodiad 1**.

Yn wreiddiol, penderfynodd y Cabinet ar aelodaeth y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau yn ei gyfarfod ar 9 Medi 2014.

Cofnod C90 Cyfarfod y Cabinet ar 9 Medi 2014:

“Rôl y Cyngor fel ymddiriedolwr elusennau

PENDERFYNIAD

- (i) Sefydlu Pwyllgor Ymddiriedolwyr sy'n cynnwys pum Cadeirydd Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu'r Cyngor er mwyn gweithredu rôl y Cyngor fel ymddiriedolwr corfforaethol o ran y tir a'r eiddo sydd ym meddiant y Cyngor fel ymddiriedolaeth elusennol, yn unol â'r cylch gorchwyl a nodwyd yn yr adroddiad; a
- (ii) Cynnwys yr Is-gadeiryddion fel sylwedyddion ac yn unrhyw sesiynau hyfforddi ar gyfer yr Ymddiriedolwyr.”

Y SEFYLLFA BRESENNOL

Mae'n glir bod yr Is-gadeiryddion erbyn hyn mewn gwirionedd yn gwneud llawer mwy na dim ond gweithredu fel "sylwedyddion" gan eu bod yn aelodau gweithgar o'r Pwyllgor (er nad oes modd iddynt bleidleisio) a'u bod yn gwneud sylwadau yn ystod y cyfarfodydd. Felly, mae angen diffinio o'r newydd rôl bresennol yr Is-gadeiryddion.

Daethpwyd i'r casgliad yn ddiweddar nad oes rheswm cyfreithiol na rheswm arall pam na all Is-gadeiryddion bleidleisio, ar wahân i'r ffaith bod penderfyniad y Cabinet yn cyfyngu eu statws i sylwedyddion.

Argymhellir bod Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau yn cael ei ddiwygio er mwyn:

- a) galluogi'r Is-gadeiryddion i bleidleisio; a
- b) os cytunir ar a):
 - dileu'r cyfeiriad at Is-gadeiryddion fel "sylwedyddion";
 - dileu'r cyfeiriad at hawl yr Is-gadeiryddion i wneud sylwadau;
 - dileu'r cyfeiriad at y ffaith bod gan Is-gadeiryddion bleidlais yn absenoldeb y Cadeiryddion; ac
- c) cadarnhau y bydd gan y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau gworwm os bydd 3 aelod (o'r holl aelodau sy'n medru pleidleisio) yn bresennol.

Os cytunir ar yr uchod, caiff copi drafft o'r Cylch Gorchwyl diwygiedig ei baratoi a'i gyflwyno i Weithgor y Cyfansoddiad, cyn ei gyflwyno i'r Cyngor.

Argymhellion:

Bod Aelodau'r Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau yn gwneud y canlynol:

1. yn cytuno mewn egwyddor y dylid diwygio Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau er mwyn:
 - a) galluogi'r Is-gadeiryddion i bleidleisio; a
 - b) os cytunir ar a):
 - dileu'r cyfeiriad at Is-gadeiryddion fel "sylwedyddion";
 - dileu'r cyfeiriad at hawl yr Is-gadeiryddion i wneud sylwadau;
 - dileu'r cyfeiriad at y ffaith bod gan Is-gadeiryddion bleidlais yn absenoldeb y Cadeiryddion; ac
 - c) cadarnhau y bydd gan y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau gworwm os bydd 3 aelod (o'r holl aelodau sy'n medru pleidleisio) yn bresennol.

2. argymell i'r Cyngor gymeradwyo'r newidiadau uchod i'r Cylch Gorchwyl yn y Cyfansoddiad o ran statws yr Is-gadeiryddion.

Rhesymau dros y penderfyniad:

Er mwyn egluro swyddogaeth y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau fel y'i nodir yng Nghyfansoddiad y Cyngor.

Atodiadau:

Atodiad 1 – Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau

Pennaeth y Gwasanaeth:

Elin Prysor – Swyddog Arweiniol Corfforaethol:
Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu

Swyddog Adrodd:

Elin Prysor – Swyddog Arweiniol Corfforaethol:
Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu

Dyddiad:

13/10/23

Atodiad 1

Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau

Rôl:

- Gweithredu fel ymddiriedolwr mewn perthynas â'r holl asedau eiddo a ddelir gan y Cyngor ar ymddiriedolaethau elusennol.
- Gwneud penderfyniadau mewn perthynas ag asedau elusennol er budd pennaf yr elusen.
- Derbyn adroddiadau ar faterion elusennol a sicrhau y cedwir at ofynion y Comisiwn Elusennau a chyfraith elusennau i'r graddau y bônt yn ymwneud ag asedau elusennol y Cyngor a ddelir mewn ymddiriedolaeth.

Mae'n ofynnol i ymddiriedolwyr elusennau weithredu er budd pennaf yr elusen wrth wneud penderfyniadau mewn perthynas â hi a rhaid ymarfer medr a gofal rhesymol wrth wneud hynny. Bydd penderfyniadau'r Pwyllgor, a'r cyfrifoldeb drostynt, yn rhai ar y cyd. Bydd Aelodau o'r Pwyllgor yn elwa o'r indemniad cyffredinol a roddir gan y Cyngor i Aelodau a Swyddogion cyn belled â'u bod yn gweithredu yn onest, o fewn eu pwerau hwy a phwerau'r elusen, ac yn ddiwyll.

Aelodaeth:

Bydd 5 Cadeirydd Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu'r Cyngor yn aelodau o'r Pwyllgor, â chanddynt hawliau pleidleisio.

Bydd 5 Is-gadeirydd y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn arsylwyr ond yn absenoldeb Cadeirydd Pwyllgor Trosolwg a Chraffu penodol yn ystod cyfarfod o'r Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau, bydd gan Is-gadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu hwnnw yn benodol yr hawl i bleidleisio yn ystod y Pwyllgor hwnnw.

Cadeirydd ac Is-gadeirydd Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu'r Cyngor fydd Cadeirydd ac Is-gadeirydd y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau.

Cyfarfodydd:

Bydd trefniant dros dro i gynnal cyfarfodydd y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau yn syth ar ôl pob Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ond ni fyddant yn cael eu cynnal os na fydd materion ymddiriedolwyr i roi sylw iddynt.

Dirprwyo cyfrifoldebau ymddiriedolwyr:

Caiff pŵer ei ddirprwyo i Gadeirydd y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau (neu'r Is-gadeirydd yn absenoldeb y Cadeirydd) i benderfynu ar faterion sy'n codi y mae'n ofynnol iddynt gael eu hawdurdodi o fewn ffrâm amser o 10 niwrnod gwaith, yn destun yr amodau a ganlyn:

- a) Bydd y pŵer perthnasol yn cael ei ymarfer gan y Cadeirydd (neu'r Is-gadeirydd yn ystod absenoldeb y Cadeirydd) yn unig;
- b) Ni ellir gwario ar ran yr elusen oni bai ei fod yn ymwneud â gwaith brys ar ased ymddiriedolaeth gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i wneud yr ased hwnnw'n ddiogel neu osgoi niwed i'r cyhoedd neu dir cyfagos;
- c) Rhaid i'r Cadeirydd (neu'r Is-gadeirydd os oedd y Cadeirydd yn absennol pan wnaed y penderfyniad) adrodd yn ôl ar y penderfyniad yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Ymddiriedolwyr Elusennau; a
- d) Dylai'r ymddiriedolwyr adolygu'r penderfyniad i ddirprwyo yn barhaus.